

KOMUNIKAT PRASOWY

70. rocznica walk z udziałem 1. Polskiej Dywizji Pancerniej w Bitwie o Normandię Montormel, 20-23 sierpnia 2014

Departament Orne, we współpracy z Memoriałem w Montormel oraz Ambasadą RP we Francji, organizuje w sierpniu b.r. szereg uroczystości dla uczczenia 70. rocznicy zamknięcia kotła Falaise-Chambois przez polską 1. Dywizję Pancerną, które zakończyło bitwę w Normandii.

1. Wizyty i uroczystości

1.1 20 i 21 sierpnia: zwiedzanie z przewodnikiem – śladami 1. Dywizji Pancerniej

20 sierpnia:

- Zwiedzanie z przewodnikiem w języku angielskim dla rodzin kombatantów z Belgii i Holandii

21 sierpnia:

- Zwiedzanie z przewodnikiem w języku polskim dla około 60 osób: 36 motocyklistów, uczestników 4. rajdu „Patria”, 13 członków rodzin kombatantów (z Polski, Wielkiej Brytanii, Australii), 5 osób z ekipy technicznej i 2 dziennikarzy z „Radia Rzeszów”.

Program zwiedzania pola bitwy (godziny podane są w przybliżeniu)

- 9.30: Saint Aignan de Cramesnil
- 11.00: Saint Sylvain i wzgórze 111
- 14.00: Jort: przekroczenie rzeki Dives przez 10. Pułk Strzelców Konnych
- 15.45: Les Champeaux
- 16.30: Montormel

1.2 22 i 23 sierpnia: oficjalne uroczystości 70. rocznicy zakończenia Bitwy o Normandię

W uroczystościach wezmą udział oficjalne delegacje ze Stanów Zjednoczonych, Kanady, Francji i Polski. Polskę reprezentować będą Marszałek Sejmu Pani Ewa Kopacz, Dyrektor Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Pan Jan Ciechanowski oraz weterani z Polski i Wielkiej Brytanii. Francję reprezentować będzie Sekretarz Stanu ds. byłych kombatantów Pan Kader Arif. Ostateczna lista delegacji zostanie zakomunikowana na tydzień przed uroczystościami.

22 sierpnia: Oficjalny hołd

- Montormel, 15.00-18.00 :
  - Odświeżenie popiersia Generała Maczka z udziałem przedstawicieli polskich władz państwowych
  - Przemówienie i złożenie wieńców przy akompaniamencie orkiestry 27. Batalionu Strzelców Alpejskich
  - Msza święta, odprawiona przez biskupa Séez ks. Jacques’a Haberta, z udziałem Rektora Polskiej Misji Katolickiej ks. Stanisława Jeża
  - Inauguracja rzeźby Europejskiej Drogi Pokoju pt. „Skrzydła Pokoju” autorstwa Moniki Osieckiej
- Argentan, 21:00:
  - Spektakl muzyczny pt. „Pamięci naszych ojców” odwołujący się do filmów i utworów związanych z II wojną światową

23 Sierpnia:

- Urville-Langannerie:

- 10:00 - Msza święta na polskim cmentarzu wojskowym w Urville-Langannerie odprawiona przez Rektora Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu ks. Stanisława Jeża
- Montormel:
  - 15.30 - Koncert w wykonaniu 27. Batalionu Strzelców Alpejskich
  - 17.00 - Wykład wygłoszony przez historyka profesora Jean Quellien, oraz wspomnienia ludności cywilnej na temat zakończenia Bitwy o Normandię.
- Argentan:
  - 21.00 - Spektakl muzyczny pt. „Pamięci naszych ojców”
- Chambois:
  - 21:30 - Spektakl pt. „Ostatnie dni Bitwy o Normandię, i bal kostiumowy 1944

2. O bitwie pod Falaise, ostatniej bitwie w Normandii

W połowie sierpnia 1944 r., po 72 dniach walki, aliancom udaje się otoczyć wojska niemieckie w dolinie Dives, w zasadzkę wpadło około 100 tys. niemieckich żołnierzy. W trakcie walk toczących się nieprzerwanie między 19 a 21 sierpnia, niemieckie pułki usiłują wydostać się z kotła. Polska 1. Dywizja Pancerna, zamykając im drogę do wyjścia w strefach obrony Chambois i Montormel napotyka na nieprzerwane ataki Niemców, a także na nieprzewidziany kontratak na tyłach przeprowadzony przez słynący z okrucieństwa 2. Korpus Pancerny SS.

W wyniku krwawych walk 40 tys. Niemców zostaje wziętych do niewoli, a 10 tys. zostaje zabitych. Cztery dni po kapitulacji ostatnich niemieckich oddziałów w Tournai-sur-Dives Paryż odzyskuje wolność.

Prowadzący ku polskim pozycjom w Montormel „korytarz śmierci” jest jedynym polem bitwy, gdzie spotkali się Anglicy, Kanadyjczycy, Polacy, Amerykanie, Francuzi i Niemcy w walce, która zadecydowała o losach Bitwy o Normandię. Generał Eisenhower tak wspominał to miejsce : „przeszedłem przez całe pole, odkrywając sceny, które mógłby opisać tylko Dante. Momentami szło się wyłącznie po rozkładających się ludzkich szczątkach. To jedna z największych wojennych rzezi.” Brytyjski marszałek Montgomery uważał, że był to „początek końca wojny”.

3. O Muzeum Memoriału w Montormel

Memoriał w Montormel znajduje się na wzgórzu 262 zwanym „Maczuga”. Pod koniec sierpnia 1944 r. miejsce to było krwawym polem bitwy w związku z zamknięciem kotła Falaise-Chambois. Pierwszy pomnik został tu wzniesiony w 1965 r. z okazji 20. rocznicy walk. W 1994 r. został przekształcony w całoroczne muzeum.

Wystawa muzeum, której przejście trwa około godziny i której opisy dostępne są po francusku, angielsku, polsku i niemiecku, obejmuje mapę animowaną i opis pola bitwy, archiwalny film oraz kolekcję pamiątek. Oprócz stałej ekspozycji Memoriał organizuje także inne wydarzenia takie jak np. zwiedzanie pola bitwy, konferencje, itp

4. Kontakt

- **Zwiedzanie z przewodnikiem, szlakiem polskiej 1. Dywizji Pancernej:**
Jacques WIACEK: jacqueswiacek@yahoo.fr, +33 6 13 23 63 18
- **Muzeum Memoriał w Montormel:**
Stéphane JONOT / Frédéric NORMAND: memorial.montormel@orange.fr, + 33 2 33 67 38 61
www.memorial-montormel.org
- **Kontakt prasowy Ambasady RP w Paryżu:**
Piotr BLONSKI / Monika MIZGIER : paris.amb.info@msz.gov.pl, + 33 1 43 17 34 05
- **Kontakt prasowy departamentu Orne:**
Carole RAUBER: c.rauber@ornetourisme.com, + 33 2 33 28 83 66